

Методи соціального планування дозволяють побачити соціальні наслідки прийнятих управлінських рішень, узгодити інтереси всіх учасників перетворень, надав їм сприятливі умови для прояву творчої активності. Соціальне планування являє собою науково обґрунтоване визначення цілей, показників, завдань (строків, темпів, пропорцій) розвитку управлінських процесів і основних засобів втілення їх в життя в інтересах всіх співробітників організації [4, с. 468-469].

Управлінець завжди намагається знайти найкращий метод для прийняття конкретного рішення в певній управлінській ситуації. Вибір найкращого метода передбачає застосування критерія оптимальності – вибір найкращого в порівнянні з гарним. Оптимізація рішення є можливою, коли кількість альтернативних варіантів не дуже велика, коли існує лише один критерій відбору цих варіантів, коли кількісні показники деяких рівнозначних критеріїв є схожими [5, с. 164-163].

Коли управлінці опиняються в ситуації необхідності прийняття важливих управлінських рішень, яка трапляється дуже часто, вони не можуть собі дозволити використання методу “проб та помилок”, адже, як правило, ціна помилок може виявитися дуже високою. І тому раціональніше витратити значні кошти на розробку рішення, ніж потім понести значно більші витрати на виправлення негативних наслідків невірно прийнятого управлінського рішення.

Список використаних джерел:

1. Соціологія: Підручник / За ред. Н.П. Осипової. – К.: Юрінком-Інтер, 2003. – 336 с.
2. Колпаков В. Как мы принимаем решения. Стаття первак // Персонал, 2002-№6. – С. 66-73.
3. Мосов С., Рублюк О. Формирование и реализация управленческих решений: обоснование базовых принципов и структуры процесса // Персонал. – 2004. – №8. – С. 70-74.
4. Тощенко Ж.Т. Социология: Общий курс.-2-е изд., доп. и перераб. – М.: Юрайт – М., 2001. – 527 с.
5. Основы социального управления: Учеб. пособ. для студ. вузов/ Под ред. В.Н. Иванова. – М.: Высшая школа, 2001. – 271 с.

Зоріна А.Ю.

студентка,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ПОТЕНЦІАЛ КОНФЛІКТНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРИМИРЕННЯ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ДАНИХ ОПИТУВАННЯ «ДЕТЕКТОР МЕДІА»

Україна вже не перший рік перебуває у збройному конфлікті на сході, тому серед дослідників і практиків йде постійний пошук оптимальних стратегій виходу із конфлікту із урахуванням настроїв громадян звільнених територій та решти України. У цій сфері, соціологи разом із своїми аналітичними інструментами є надзвичайно важливими як для вироблення найефективнішого

сценарію, так і для розвінчання стереотипів, що можуть бути перепорою на шляху порозуміння різних груп населення.

26 жовтня 2018 року було презентоване дослідження «Ефективність державної політики у сфері інформаційної безпеки напередодні виборів». Всеукраїнське соціологічне опитування було проведене Київським міжнародним інститутом соціології та замовлення ГО «Детектор медіа». Метою цього дослідження було вивчення думок і поглядів повнолітніх жителів України напередодні виборів 2019 року. Опитування відбулося за стратифікованою чотирьохступеневою випадковою вибіркою. Вибірка репрезентативна для дорослого населення, що постійно проживає на території України та не перебуває на військовій службі, у в'язниці або медичному закладі. До вибірки не потрапили тимчасово непідконтрольні Україні території АР Криму та окремих районів Донецької й Луганської областей. Методом проведення опитування стало особисте інтерв'ю. Протягом польового етапу, що тривав з 8 по 20 вересня 2018 року, було проведено 2026 інтерв'ю у 110 населених пунктах. Статистична похибка для цієї вибірки з ймовірністю 0,95 та дизайн-ефектом 1,5 не перевищує 3% в залежності від показника [1]. Це опитування є одним із останніх у ряді постійного моніторингу соціологами різних агенцій ситуації на Донбасі.

У контексті війни на Донбасі, майже половина (46%) українських громадян вважають, що встановлення миру залежить особисто від президента України (наразі – Петро Порошенко). Дещо менша кількість (43%) говорять про пряму відповідальність президента Російської Федерації (наразі – Володимир Путін). Отже, саме президент України, навіть якщо його повноваження в урегулюванні конфліктів є обмеженими, може скористатися наданою волею від та очікуваннями народу та виступити у ролі активного миротворця, що, в свою чергу, сприятиме пошуку найоптимальнішого рішення. Разом із цим, під цією егідою президент може провадити необхідні для миробудівництва реформи.

Окрім президента України, є ряд інших осіб, що потенційно можуть виявитися виразниками політичної волі реінтеграції територій та курсу на примирення. Серед джерел, яким українці довіряють щодо інформації про ситуацію на Донбасі, лідерами є волонтери (27%), речники ЗСУ (23%) та мешканці прифронтових територій (19%). Волонтери давно займають перше місце серед довіри українців; вони лідерами довіри серед різних інституцій за результатами різних досліджень (Демократичні ініціативи ім. Ілька Кучеріва від 2018 року, КМІС 2014-2017). Разом із своєю діяльністю, спрямованою на підтримку армії та жителів окупованих і прикордонних територій, у постмайданний період багато волонтерів долучились до державотворчих процесів у якості працівників та консультантів державного апарату; наприклад, був створений орган Рада волонтерів при Міністерстві оборони України, а Юрій Бірюков став помічником міністра оборони. Таким чином, волонтери перебувають на позиції, коли вони можуть виступити виразниками одночасно настроїв громадян та задекларованої політики держави. Із точки зору держави, потенціал таких акторів містить у собі потужні сили для конфліктного та постконфліктного врегулювання.

Також варто звернути увагу на те, що, за результатами дослідження, довіреними джерелами інформації для громадян України виступають мешканці прикордонних територій. Враховуючи, що наразі держава та міжнародні організації активно провадять політику залученості громадян до відновлення регіону, зокрема, через надання грантів на підприємницьку і соціальну діяльність, мешканці цих територій теж можуть здійснювати безпосередній вплив на заходи, що пов'язані із миробудуванням.

Щодо шляхів врегулювання конфлікту на Донбасу, лише 18% українських громадян впевнені, що заради миру треба жертвувати територіями та частиною незалежності; проти цієї тези висловились 56%, завагались із відповіддю близько третини. Необхідно зауважити досить неочікуваний розподіл відповідей в залежності від регіону: найбільше прихильників ідеї віддати території є на Заході (23,4% прихильників та 69% противників), а найменше – на Сході (10% прихильників та 51,7% противників). Разом із цим, на Сході спостерігається найбільша кількість тих, хто не визначився із відповіддю (38,4%). Загалом, кількість підтримки ідеї поступки територіями збільшується в географічній залежності (зі Сходу на Захід). На основі таких даних, можна припустити, що потенціал врегулювання конфлікту можна також знайти та розвинути серед тих, хто не визначився. Окрім того, всупереч поширеному стереотипу про мешканців Сходу як схильних до сепаратизму у контексті ситуації на Донбасі, кількість прихильників неповернення територій в інших регіонах є вища; це варто взяти до уваги як засторогу при виробленні стратегій конфліктного та постконфліктного врегулювання. Загалом, такі результати можуть виявитись джерелом для обґрунтування необхідності реінтеграції територій після завершення конфлікту та примирення різних груп людей.

Потенціал до врегулювання та примирення може критися у постулатах, щодо яких згодна більшість населення країни із приблизно однаковим розподілом відповідей по регіонах. У дослідженні «Детектор медіа» на виявлення таких тез було запропоновано методом зачитуваннями парних фраз із різними полюсами (позитивним та негативним). Лідерами підтримки виявились тези про те, що нинішня влада не бореться із корупцією (73,5%); що Україні не слід узалежнюватися від МВФ (65,2%); що українська економіка перебуває у глибокій кризі (60,1%). Розподіл відповідей за регіонами є схожим, в тому числі і конкретно для звільненого Донбасу. Таким чином, для вироблення курсу об'єднання громадян можна долучити такі цілі, що, в свою чергу, можуть виступити плацдармом для процесів порозуміння і подальшого примирення. Безсумнівно, стабілізація економіки та покращення роботи державного апарату є основоположними у відновленні територій і реінтеграції.

У той же час, існують певні твердження, щодо яких серед українських громадян є значуща відмінність у відповідях. Найбільш суттєвий регіональний розрив спостерігається щодо таких тез, що можуть бути важливі з точки зору врегулювання конфлікту на Донбасі, як виконання Мінських домовленостей та злочинів праворадикальних організацій. Зокрема, на Сході спостерігається найвища невизначеність щодо думки про Мінські домовленості (51,4% проти загальноукраїнського показника 37,5%) та найбільша кількість прихильників

думки, що Росія не виконує домовленості із метою продовження війни для послаблення України (31,9% проти загальноукраїнського показника 52,4%). Переконавання щодо цього питання має географічну залежність: кількість підтримки цієї тези зростає з Заходу на Схід. Недивно, що за таких умов на Сході присутня найбільша кількість тих, хто вважає невиконання Україною домовленостей як небажання завершення війни (16,7% проти загальноукраїнського показника 10,2%). Щодо злочинів праворадикальних організацій, було виявлено, що кількість тих, хто вважає українську владу винною у покритті цих злочинів, є найбільшою на Сході (34,8% проти загальноукраїнського показника 20,5%; окремо на Донбасі – 45,7%); відповідно, кількість тих, хто вбачає агентів спецслужб РФ як виконавців таких злочинів, є однією із найменших (18,8% проти загальноукраїнського показника 29,8%). Таким чином, відмінності у регіональному розподілі відповідей стосуються не лише самого перебігу збройного протистояння, а й стану безпеки на підконтрольній Україні території.

За вищеописаною методикою попарних фраз, було виявлено, що теза про переговори Києва та невизнаними республіками як запорука миру на Донбасі має більше підтримки (34,8%), аніж розгляд перемовин як поступки Російській Федерації (19,2%). Розподіл відповідей підтримки переговорів за регіонами є приблизно однаковий, в межах 7%, проте він різний щодо заперечення переговорів: так, більшість противників перемовин є на Заході (26,5), а найменше – на Сході (12,9%). Це чергове підтвердження того, що реінтеграцією Донбасу потрібно займатись не лише із точки зору самого цього регіону, а й інших.

На основі даних цього дослідження, можна виокремити декілька джерел потенціалу врегулювання конфлікту та подальшого примирення. По-перше, він може критися у посаді президента, адже більшість українців покладають відповідальність у вирішенні конфлікту саме на нього. Серед інших осіб, що можуть взяти на себе роль миротворців, є волонтери як особи із високим рівнем довіри громадян та державні службовці. Також діячами врегулювання можуть виступити мешканці прикордонних територій, яким населення України також висловлює довіру щодо трансляції інформації. Разом із цим, для вироблення програми пост- та конфліктного врегулювання варто враховувати проблеми, що своїм ступенем хвилювання через них мають потенціал до об'єднання. Так, українці одностайні щодо корупції, економічної кризи та залежності від МВФ; також їх турбує безпека. Подібні соціологічні дослідження є надзвичайно значущі для порозуміння різних груп та врегулювання конфлікту, адже їх результати доводять неправдивість певних стереотипів та пропонують нові шляхи порозуміння.

Список використаних джерел:

1. Ефективність державної політики у сфері інформаційної безпеки напередодні виборів. Детектор медіа. 2018. URL: <https://detector.media/infospace/article/142044/2018-10-26-efektivnist-derzhavnoi-politiki-u-sferi-informatsiinoi-bezpeki-naperedodni-viboriv-rezultati-vseukrainskogo-opituvannya-gromadskoi-dumki/> (дата звернення: 25.11.2018).